

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”
ФАКУЛТЕТ ПО ЖУРНАЛИСТИКА И МАСОВА КОМУНИКАЦИЯ

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Николай Георгиев Палашев

Университет по библиотекознание и информационни технологии

на
дисертационния труд на Гергана Христова Владкова „Комуникация
при криза на доверие. Публичният образ на Главна дирекция
„Гранична полиция” на МВР в българската преса.”,
представен за присъждане на образователна и научна степен „доктор”
по научна специалност 3.5. Обществени комуникации и
информационни науки (Журналистика - Връзки с обществеността)

I. Обща характеристика на труда на кандидата

Считам, че дисертационният труд „Комуникация при криза на доверие. Публичният образ на Главна дирекция „Гранична полиция” на МВР в българската преса”, с автор Гергана Христова Владкова, от структурна и съдържателна гледна точка отговаря на тематиката, критериите, изискванията и спецификата на професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика – Връзки с обществеността) и за присъждане на образователна и научна степен „доктор”.

Дисертационният труд отразява в необходимата степен, научната и образователна подготовка на кандидата за „доктор” в областта на обществената комуникация и в частност PR-технологиите. В представения труд се развиват някои от идеите, заложи в представените от кандидата публикации.

Структурата, съдържанието и обемът на дисертационния труд (без приложения, ползвана литература и списък на публикации по темата) /177 стр./ са подчинени на логиката на поставените цел и задачи, като тяхното разработване е изчерпателно, обосновано и убедително. Избраните от кандидата подходи и методи на изследване са дали възможността за вникване и анализ в пълнота на проблематиката, свързана с разглежданата специфика на PR-технологиите и конкретно с преодоляване на кризата на доверие и изграждането на корпоративен имидж.

Проблемната област е ясно и точно дефинирана, като акцентите са поставени върху значими проблеми като: спецификата на обществената комуникация в условията на криза, превантивност, чрез ефективно използване на комуникационния и информационен ресурс спрямо евентуално възникване на кризисна ситуация, анализ на медийното пространство и специфика на медийните политики и съответстващите им медийни продукти, и значението на вътрешните комуникации по отношение на ценностната система, корпоративната принадлежност и доброволното приемане на корпоративната /служебна/ йерархия.

Без съмнение, предложената за рецензия дисертация притежава актуалност и значимост, като се има предвид общата криза на доверие в институциите и лидерите, вследствие на трансформацията на част от обществените норми и най-вече от гледна точка на глобализацията. В този смисъл, също са основателни претенциите на Гергана Владкова за присъждане на образователна и научна степен „доктор”. По отношение на актуалността на дисертацията, могат да бъдат посочени следните разработени тематични линии: комуникационна същност на механизмите за преодоляване на рискове и заплахи в граничните зони; анализ на предпоставките за възникване на кризи, отнасящи се пряко до дейността на Гранична полиция; специфика на външните комуникации на службата по

отношение на институции и целеви групи, както и работата с медиите по линия на изграждането на позитивен имидж и възпроизвеждане на доверие към Граничана полиция.

Ползваната литература от кандидата е от автори, които имат своя научен принос в научните области, отнасящи се до тематиката на дисертационния труд и в този смисъл считам, че посочената библиография напълно съответства на характера и спецификата на дисертационния труд.

Като положителен момент отчитам поместените 37 графики, схеми и таблици, като с това се прецезира и онагледява изложението в дисертационния труд, което естествено повишава неговото научно качество.

Представеният от кандидата Автореферат отговаря на изискванията.

II. Обща характеристика и оценка на резултатите и приносите в дисертационния труд

Като една от основните характеристики на представения за рецензия дисертационен труд, може да се посочи очевидният интегритет на многостранните проблеми, свързани с осъществяването на комуникация в условията на криза, комуникационната превантивност спрямо рискове и заплахи и изграждането на положителен образ на Гранична полиция, при условията на динамично променящата се обществена среда. В този смисъл, при изследването на проблемните области, е отчетен фактът на интензивното реструктуриране на функционалността на разглежданата служба, включително и от позиция на нейната институционалност. В този смисъл е поставен въпросът за споделяните ценности и съотносимостта им към законите и обществената норма на поведение.

1. Научни области и проблеми, по които кандидатът е работил

Научно-изследователската и научно-приложната дейност на кандидата напълно покриват научните полета, обобщени и заложили още в тематичното заглавие на дисертационния труд. По-важните от тях са: Спецификата на използваните комуникационни модели и свързаното с това въздействие върху отразяването на събития и факти в медийното пространство. В този смисъл е обърнато внимание върху характеристиките на развиващата се комуникация в условията на криза и възпроизвеждане на доверие, като основна предпоставка за преодоляване на конкретните кризисни ситуации. (Първа глава); Анализирания специфика на вътрешната комуникация, работата с персонала (служителите) и регулирането на вътрешните правила и норми в Гранична полиция. Обърнато е достатъчно внимание на приложението на стандартите на ЕС и

Шенген по отношение на принципа на интегриране на дейността на службата, включително и от гледна точка на организацията и управлението на информационните масиви и комуникационния процес. Като особено положителен момент отчитам анализа на комуникационната специфика на антикорупционните мерки. (Втора глава); Анализ и синтез на отразяването на спецификата и характеристиките на Гранична полиция в медийното пространство. В този смисъл особено добро впечатление правят двата разработени въпроса, този за допълнителното кодиране на посланията чрез въвеждане на ключови думи и този за анализа на обратната информация чрез вече публикувани журналистически материали. (Трета глава);

Обобщено, може да се каже, че в дисертационния труд, кандидатът демонстрира умения на убеден изследовател и защитник на тезата, че единствено по пътя на ефективните комуникации е възможно постигане на дълготрайни и устойчиви резултати при развитието на една организация /служба/ в областта на националната сигурност.

2. Характеристики на научно-теоритичната и научно-приложната стойност на дисертационния труд

Може да се каже, че в дисертационния труд логично е защитен заложеният от кандидата предмет на изследването, отнасящ се до осъществяване на обществена комуникация в условия на криза на доверието. В този смисъл ще отбележа няколко момента в дисертационния труд, които считам, че са в подкрепа на претенцията за придобиване на образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика – Връзки с обществеността).

На първо място, това е добре разработеният въпрос за функциите на външните и вътрешни комуникации. Синтезирано са представени възможностите на методиката и инструментариума на комуникациите (в конкретния случай – при PR технологията), особено по отношение на възпроизвеждането на доверие, като тук кандидатът е приел теорията на Бентеле. Като стойностно разработен момент ще отбележа и усвояния от кандидата терминологичен апарат, което говори за задълбочени познания в проблемната област. Като положителен момент отчитам и съсредоточеното изследване на характеристиката на доверието, като обществен „капитал”, като за това се основава на идеите на Фукуяма (с.39). Като цяло може да се каже, че кандидатът е успял да усвои и използва в защита на тезата си част от модерните теоритични идеи по отношение на феномена „доверие”.

На второ място, може да се посочи направеният анализ върху различните теоритичните модели и съответстващото видово дефиниране на комуникацията. В този смисъл ще отбележа положително разгледания въпрос за същността и характеристиките на корпоративния имидж, от

гледна точка на спецификата на една организация (служба) в сферата на националната сигурност. Подчертавам, че не просто е направен анализ на тези теоритични постановки, но са намерени доказателства в подкрепа на целта на дисертацията, а именно – разкриване значението на приложните комуникационни модели и подходи по отношение на рисковете и заплахите при дейността на Гранична полиция.(стр.72)

На трето място ще поставя задълбочено разработения въпрос за стратегическия тип мислене по отношение на оптимизацията на комуникацията, като елемент на системата на управление на Гранична полиция (стр. 90). В случая е необходимо да се отбележи като стойностно разработен въпросът за моделирането на комуникационните отношения със съответните служби и институции от държавите в ЕС и Шенген. Именно регламентирането и форматирането на тези комуникационни връзки и отношения имат и пряко отношение към основната тематична линия в дисертацията, а именно – изграждането на доверие.

Съвсем не на последно място ще посоча разгледания проблем за комуникационните изражения на преодолените или преодоляваните рискове и заплахи по отношение на незаконната миграция, корупцията и трафика на хора. В този смисъл отчитам като положителен момент разгледания въпрос за приложение на механизмите и подходите на т.нар. „интеркултурна комуникация”, при това в условията на кризисна ситуация (147-155)

Като се има предвид посоченото, както и целостта на изследването, може да се каже, че кандидатът е успял да постигне поставената в дисертационния труд цел, а именно – да се анализират проявите на криза на доверие и да се очертаят проблемните полета, отнасящи се до вътрешните и външни комуникации на Гранична полиция. Необходимо е да се подчертае, че в подкрепа на това са и поместените приложения.

3. Основни научни и научно-приложни приноси

Кандидатът е изследовател с широк диапазон на своите научни търсения, което се потвърждава и от избрания интердисциплинарен изследователски подход. В този смисъл, убедено приемам и потвърждавам стойността на посочените научни и научно-приложни приноси, а именно: Определение за приликите между обществено мнение и обществено доверие; Комуникационен модел, съобразен със спецификата на Гранична полиция и Дефиниране на проблемите пред комуникацията на Гранична полиция спрямо съществуващите и евентуални рискове и заплахи, съотносими към дейността ѝ.

Като имам предвид казаното, то считам, че в дисертационния труд са намерени доказателства в подкрепа на заложената хипотеза, отнасяща се до това, че адекватното и професионално използване на комуникационните

технологии и техники е в състояние да подобрят комуникационната политика на Гранична полиция и съответстващата ѝ дейност.

Посоченото по-горе е в подкрепа на мнението ми, че приносите на дисертационния труд са доказано авторски. Наред с това, тези приноси имат безспорна приложимост в областта на комуникационната практика, което прави труда безспорно стойностен.

III. Критични бележки

Без съмнение, кандидатът е направил успешен опит да разшири и да задълбочи изследователските търсения в областта на обществената комуникация. Това отчитам като важен и положителен момент. В този смисъл е обяснимо и това, че преди всичко са ползвани идеи и постановки на автори, които разглеждат комуникациите преди всичко от гледна точка на структурализма, ограничавайки се в известните възможности на PR и донякъде на рекламата и пропагандата, и по-малко е обърнато внимание на вече налагащи се модели на интегрираните комуникации или на философията на корпоративните комуникации, разбирани като комуникационно материализиране на доктрината *корпоративност*. Вероятно, това е и основната причина за някои неизяснени тезисни моменти, дефиниции и постановки.

На първо място ще посоча, че в дисертационния труд не достатъчно задълбочено е разгледан въпросът с видовете кризи и кризисни ситуации, най-вече от гледна точка на т.нар. „реални” и „преживявани” кризи.

На второ място, бих посочил, че е необходимо да се има предвид и въпросът за комуникационните канали, разбирани като основополагащ елемент на всяка една комуникационна политика.

На трето място, ще отбележа неизяснения докрай въпрос за култивирането на комуникацията и в частност на комуникационните връзки и отношения, от гледна точка на перманентния сблъсък на ценностни модели, особено когато става въпрос за нелегална миграция и трафик на хора.

Разбира се, посочените тук бележки и критики в никакъв случай не намаляват научното и научно-приложното значение на дисертационния труд. Напротив, те са направени единствено в посока на неговото обогатяване и повишаване на научната му и научно-приложна стойност. И в този смисъл, ще си позволя една препоръка. Считаю, че след една редакция, включително и по отношение на структурата на дисертационния труд, би следвало да бъде издаден като монография.

IV. Заключение

Като имам предвид посочените тук научни и научно-приложни достойнства на дисертационния труд на кандидата, както и направените приноси в областта на обществената комуникация и информационните науки, убедено предлагам на уважаемото жури да присъди на Гергана Христова Владкова образователна и научна степен „доктор” по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика – Връзки с обществеността).

Рецензент:
(Проф. д-р Николай Палашев)